

Upplands Väsby 12 februari 2021

**Upplands Väsby
Hembygdsförening**

Box 40 194 21 Upplands Väsby
www.hembygd.se/upplands-vasby

Kommunstyrelsen
Upplands Väsby kommun
194 80 Upplands Väsby

Synpunkter på planförslag: Detaljplan för Optimus, Vilunda 6:42 m fl; Dnr KS/2019:172

Upplands Väsby Hembygdsförening har förutom Planbeskrivningen tagit del av bilagorna Kvalitetsprogram, Historik och Kulturhistoriskt värde, Transformationsanalys samt Stadsanalys. Vi framför här följande synpunkter:

Det är ett ambitiöst planförslag, bra med ett blandat område med både bostäder och verksamheter. Kanske för tätt?

Optimusområdet kontakt med områdena väster om järnvägen bör utvecklas. Det kanske inte räcker med en förnyad Bankes bro? Kanske behövs en kompletterande förbindelse mellan den förnyade Bankes bro och Mälarvägsbron.

Planbeskrivningen skriver på sid 11 om att områdets kulturella profil kan utvecklas kring Konsthallen. Bra!

Att Optimus två ursprungsbyggnader från 1908 resp 1912/1914) får nya skyddsbestämmelser är utmärkt. Vi vill speciellt understryka de byggnadsteknikhistoriska värdena i den i början av 1900-talet moderna tekniken med armerad betong.

Bevara även 1950-talets byggnader!

I början och mitten av 1950-talet byggs Optimus successivt ut med de röda tegelbyggnaderna söder och norr om de ursprungliga husen.

I **Historik och Kulturhistoriskt värde** finns, utöver byggnadsår (sid 16) och ritningar (sid 17-19), inga resonemang om dessa byggnader. I det avslutande avsnittet om Identifikation av kulturhistoriskt värde (sid 22-23) står dock:

”Optimus bebyggelse från olika tidsepoker berättar om hur fabriken utvidgades successivt allteftersom behoven förändrades och verksamheten utvecklades med nya produkter och tillverkningsmetoder. Det speglar också ett företag som under sin 84-åriga historia fick genomleva två världskrig och många samhällsförändringar. Bebyggelsens utveckling över tid har skapat oväntade möten och relationer när funktionsstyrda byggnader uppförts i olika tider med olika arkitektoniska uttryck.”

Bilagan **Transformationsanalys** lyfter på flera ställen fram 1950-talets byggnader.

På sidan 7 under rubriken Efterkrigstidens expansion

”Årsringen med tegelfasader och betongstomme är tydlig och har ett uttryck som förknippas med Optimus i dag. Samtliga tillbyggnader utfördes av arkitekt Herman Borendal som var chef på Kooperativa förbundets arkitektkontor. Optimusfabriken utökas under denna period med 4000 m²”.

På sidan 15 under rubriken Karaktärisering och värde - Industrierivet/Trä och smide

”De byggnader som tillkom på 1950-talet hade visserligen fasader av tegel, men trä och smide användes för att dekorera och framhäva byggnaderna tillsammans med fasadernas mönstermurning och nätta takfötter.”

På sidan 16 ges flera bildexempel på detaljer från denna tid och på sid 17 står under rubriken ”Lastkajer och skärmtak”

”Inom området finns ett antal skärmtak, i anslutning till industriell verksamhet. Skärmtaken som har industriell koppling är främst från 1950-talet och bidrar tillsammans med de samtida lastkajerna till att skapa en industriell karaktär”.

och vidare på sidan 27 under rubriken Sammanfattande analys/Arkitektoniskt värde

”.....Däremot har byggnaderna från 1950-talet välbevarade fasader och är mycket fina exempel på sin tids arkitektur.”

och på sidan 31 under rubriken Utveckla_

”Industribyggnaderna i tegel från mitten av 1900-talet är i dåligt skick. Det är önskvärt att de om möjligt bevaras. Om det på grund av tekniska brister visar sig omöjligt är det önskvärt att byggnadsmaterialen återbrukas i så hög utsträckning som möjligt.”

I Planbeskrivningen saknar vi resonemang om varför inte denna epoks tillbyggnader kan bevaras och integreras i den nya bebyggelsen. Då det gäller skicket så är ofta 1950-talets byggnader välbyggda. Det är industriarvssammanhang inte helt ovanligt att man fastnar i en visst tidsskedes spår och inte tydliggör industrins förändringar och utveckling över tid. Om nu dessa byggnader rivs så försvåras kraftig förståelsen av Optimus utveckling och expansion under efterkrigstiden.

För Upplands Väsby Hembygdsförening

Klas Lundkvist, ordförande